

NEDERLANDSE TAALUNIE, een Nederlands-Belgische intergouvernementele organisatie met als doel de integratie van **Nederland** en de Nederlandse gemeenschap in België op het gebied van de taal en de letteren in de ruimste zin. Het Taalunie-verdrag is gesloten op 9 september 1980 en in werking getreden op 1 april 1982. Met het instellen van de Taalunie is voor het eerst officieel de eenheid van het Nederlandse taalgebied vastgelegd en sindsdien voeren Vlaanderen en Nederland een gezamenlijk beleid en nemen gezamenlijke maatregelen inzake de Nederlandse taal en letteren.

Er bestond sinds 1944 overleg over allerlei zaken betreffende de taal en de letteren; er waren onder andere spellingscommissies en sinds 1951 werd jaarlijks de **Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren** gehouden, maar beslissingen werden uiteindelijk door beide regeringen afzonderlijk geno-

Omslag van de brochure, uitgebracht door de Nederlandse Taalunie naar aanleiding van de uitreiking van de Taaluniepenning aan Hendrik Fayat (14 september 1991). Het Taalunieverdrag werd gesloten op 9 september 1980. Sindsdien voeren Nederland en Vlaanderen een gezamenlijk beleid wat de Nederlandse taal en letteren betreft. Dit uit zich onder meer op de terreinen van spellingsbeleid, spraakkunst, woordenboeken en onderwijs. (AMVC)

men. De samenwerkingsverbanden op het gebied van de taal en de letteren werkten buiten het **Belgisch-Nederlands Cultureel Verdrag** om; daarin werd geen samenwerking inzake Nederlandse taal en letteren voorzien, behoudens een addendum uit 1957 waarin werd overeengekomen overleg te plegen omtrent de schrijfwijze van de Nederlandse taal. Maar ook dit addendum had een vrijblijvend karakter. Toch besteedde de gemengde commissie ter uitvoering van het Cultureel Verdrag veel aandacht aan taal en letteren. De gemengde commissie legde in 1971 een advies voor aan de verantwoordelijke ministers uit beide landen inzake de oprichting van een Academie voor de Nederlandse Taal. Dit zou een overkoepelend orgaan moeten vormen voor alle bestaande samenwerkingsverbanden op het gebied van taal en letteren, het zou adviseren inzake spelling, wetenschappelijk onderzoek coördineren en stimuleren en zorg dragen voor het bekendmaken van het Nederlands in het buitenland. Voortbouwend op dit advies stelden de ministers in 1974 een commissie ad hoc in, die een voorstel moest doen over een orgaan van samenwerking tussen België en Nederland op het gebied van de Nederlandse taal en letterkunde. De werkgroep bracht in 1976 haar advies uit, getiteld *Ontwerp voor een Nederlandse Taalunie*. Hierin werd aangedrongen op het instellen van gemeenschappelijke structuren. Op basis van adviezen heeft een ambtelijke begeleidingscommissie de uiteindelijke verdragstekst opgesteld. In zowel de werkgroep ad hoc als in de begeleidingscommissie speelde **Johan Fleerackers** een grote rol. Het Taalunieverdrag is getekend door de Belgische minister en de Nederlandse

staatssecretaris van buitenlandse zaken, maar gera-
tificeerd door de Vlaamse Raad; de uitvoering er-
var is in handen van de Vlaamse Regering.

De Taalunie bestaat uit vier organen. Het beleid van
de Taalunie wordt bepaald door het Comité van
Ministers. Hierin zitten ten minste twee ministers
van Vlaanderen en twee van Nederland, bij voor-
keur de ministers van onderwijs en cultuur. De mi-
nisters worden geadviseerd door de Raad voor de
Nederlandse Taal en Letteren, bestaande uit des-
kundigen in taal en letteren in de ruimste zin. Het
beleid wordt voorbereid en uitgevoerd door het Al-
gemeen Secretariaat, gevestigd in Den Haag. Ten
slotte fungeert de Interparlementaire Commissie,
samengesteld uit leden van de Nederlandse Staten-
Generaal en de Vlaamse Raad, als orgaan van toe-
zicht van beide parlementen op de Taalunie. De
eerste Algemeen Secretaris, van 1 januari 1982 tot
1 april 1984, was Bernard J.E.M. de Hoog. Hij werd
opgevolgd door Oscar R.P. de Wandel. In 1992 ver-
scheen een evaluatierapport over het functioneren
van het Algemeen Secretariaat. Aanleiding waren
klachten over het bureaucratische karakter ervan
en over de slechte communicatie tussen de ver-
schillende organen van de Taalunie. Op basis daar-
van vond een reorganisatie plaats, waardoor er een
kleinere, slagvaardiger organisatiestructuur kwam
en waarbij een nieuwe Algemeen Secretaris werd
aangesteld. Sinds 1 maart 1993 is dat Greetje van
den Bergh.

De werkvelden van de Taalunie omvatten spelling,
spraakkunst, terminologie, woordenboekenbeleid,
taaladvisering, letteren en onderwijs in de Neder-
landse taal in binnen- en buitenland. Deze werkvel-

den zijn gebaseerd op het Taalunieverdrag. In 1994 heeft het Comité van Ministers een nieuwe spelling vastgelegd. Daarmee is voor het eerst een eenduidige spelling in beide delen van het taalgebied ingevoerd. De Taalunie geeft de *Algemene Nederlandse Spraakkunst* uit en financiert de voorbereiding van het *Woordenboek der Nederlandse Taal*. De Taalunie werkt aan eenmaking van terminologie, onder andere van vaktermen en overheidsterminologie. Een belangrijk werkveld van de Taalunie vormt de bevordering van het onderwijs in het Nederlands in het buitenland. Daartoe ondersteunt de Taalunie financieel leerstoelen neerlandistiek in het buitenland, organiseert zij cursussen voor buitenlandse docenten en geeft zij het Certificaat Nederlands als Tweede Taal uit. Daarbij krijgen sommige gebieden extra aandacht, bijvoorbeeld **Frans-Vlaanderen**. Daarnaast werkt de Taalunie aan het veiligstellen van de positie van het Nederlands in de **Europese Unie**. De Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren organiseert jaarlijks de Algemene Conferentie der Nederlandse Taal en Letteren (opvolger van de Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren). Het letterenbeleid richt zich vooral op coördinatie van regelgeving, zoals regeling van een vaste boekenprijs in beide landen. Ten slotte participeert de Taalunie in overlegorganen van **uitgeverij en boekhandel** en bibliotheek- en documentatiewez-

zen. De Taalunie geeft een kwartaalblad uit, *Taalschrift* (voorheen *Publikatieblad Nederlandse Taalunie*) en publiceert regelmatig studies over Nederlandse taal en letteren in de serie "Voorzetten".

LITERATUUR: J. Flerackers, 'De Nederlandse Taalunie, een verantwoording', in *Ons Erfdeel*, jg. 23, nr. 4 (1980), p. 485-499; – *De Nederlandse Taalunie*, 1982; – *Vijf jaar Taalunieverdrag 1980-1985*, 1985; – M. Wera, E. Nordlohne en H. Brugmans (ed.), *Een veel te bescheiden viooltje: de Nederlandse Taalunie 1986-1990*, 1991; – A. Willemsen, 'Het politieke kader: De Nederlandse Taalunie', in *Kultuurleven* (oktober 1993).

IRIS STEEN